

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

BEKİROĞLU – İSEN-CİĞERLİ

Giriş

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak 7 Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“**Kanun**”) kapsamında “*kişisel veri*” ifadesi, 1995/46/EC sayılı Avrupa Komisyonu direktifine de paralel şekilde, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişilere ilişkin her türlü bilgi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, Kanun’un gerekçesinde de belirtildiği üzere kişinin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi kendisinin kesin olarak teşhisine imkân sağlayan bilgilerin yanı sıra kişinin fiziki, ailevi, ekonomik, kültürel, sosyal, psikolojik ve benzeri özelliklerine ilişkin bilgiler de dâhil olmak üzere kimlik numarası, pasaport numarası, vergi numarası, sosyal güvenlik numarası, motorlu taşıt plakası veya özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, genetik bilgileri gibi doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir kayıtla ilişkilendirilmesi neticesinde kişinin kimliğinin belirlenmesini sağlayan bilgiler de kişisel veri olarak ifade edilmektedir.

Kanun’da yer verilen kişisel veri ifadesine ilave olarak, kişinin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf, sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleri ile ilgili veriler ile biyometrik ve genetik veriler, “*özel nitelikli kişisel veri*” olarak tanımlanmıştır.

1. Kanun Kapsamında Kişisel Verilerin İşlenmesi

Kanun kapsamında, kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan veya herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak şartıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması veya kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem, “*kişisel verilen işlenmesi*” olarak tanımlanmıştır.

Kanun’un ilgili maddesi uyarınca, kişisel veriler, kural olarak ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyecektir. Ancak, kişisel veriler, aşağıda yer verilen şartlardan en az birinin varlığı halinde, söz konusu verilerin doğru, güncel, hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun ve belirli, açık ve meşru amaçlarla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olması şartıyla ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaçlar için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmesi kaydıyla, (i) ilgili mevzuat hükümleri kapsamında, kişilerin kişisel verilerinin işlenmesinin açıkça öngörülmesi, veya (ii) fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda

bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin veya bir başkasının hayatı ve beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,veya (iii) bir sözleşmenin kurulması veya yerine getirilmesi ile doğrudan doğruya ilgili olması şartıyla, ilgili sözleşmenin taraflarına ilişkin kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması,veya (iv) veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması,veya (v) söz konusu kişisel verilerin,ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması,veya (vi) bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması, veya (vii) ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmemesi şartıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması halinde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilecektir.

Ek olarak, Kanunkapsamında özel nitelikli kişisel veriler de, kural olarak, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyecektir. Ancak sağlık ve cinsel hayat haricindeki özel nitelikli kişisel veriler,ilgili mevzuat hükümleri uyarınca öngörülen usul ve esaslar dâhilinde;sağlık ve cinsel hayatına ilişkin kişisel veriler ise, ancak, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ve finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilecektir.

Son olarak kişisel veriler, kural olarak, ilgili kişinin açık rızası olmaksızınüçüncü kişilere ve yurt dışına aktarılamayacaktır. Ancak, kişisel veriler, Kanun'da öngörülen esaslar dâhilinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızınüçüncü kişilere aktarılabilecek veya yurt dışına aktarılabilecektir.

2. Kanun Kapsamındaki Hak ve Yükümlülükler ileKişisel Verilerin KorunmasıYolları

2.1. Kanun Kapsamındaki Hak ve Yükümlülükler

Kanun kapsamında, herkes, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili (i) kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme, veya (ii) kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,veya (iii) kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, veya(iv) yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, veya (v) kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, veya (vi) kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme, veya(vii) kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması veya kişisel verilerin silinmesinin veya yok edilmesinin talep edilmesi hâlindeyapılan işlemlerin, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme, veya (viii) işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle, ilgili kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme, veya (ix) kişisel verilerin Kanun veilgili mevzuat hükümlerine aykırı olarak işlenmesi nedeniyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme hak ve yetkisine sahiptir.

Diğer yandan, kişisel verilerin elde edilmesi sırasında veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişiler de, kişisel verileri elde edilen kişilere, veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, işlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ve kişilerin diğer hakları konusunda bilgi vermek ve kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini veya erişilmesini önlemek ve gerekli her türlü teknik ve idari tedbiri almakla yükümlüdür.

2.2. Kişisel Verilerin Korunması Yolları

Kanun kapsamında, Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren nedenlerin ortadan kalkması hâlinde, işlenen söz konusu kişisel veriler, re'sen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinecek, yok edilecek veya anonim hâle getirilecektir.

Ek olarak, ilgili kişiler, Kanun'un uygulanmasıyla ilgili taleplerini, yazılı olarak veya yeni kurulacak Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun belirleyeceği diğer bir yöntem aracılığıyla veri sorumlusuna iletebilecektir. Veri sorumlusuna yapılan başvurunun veri sorumlusu tarafından reddedilmesi veya veri sorumlusu tarafından ilgili kişilere verilen cevabın, ilgili kişiler tarafından yetersiz bulunması veya ilgili kişiler tarafından veri sorumlusuna yapılan başvuruya veri sorumlusu tarafından süresinde cevap verilmemesi hâllerinde, ilgili kişiler, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikâyette bulunabilir.

Son olarak, Kanun kapsamında, kişisel verilere ilişkin olarak, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi veya yetkili olmayan bir kişi tarafından geçirilmesi halinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 135 ila 140'ıncı madde hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.